

10 = 41

A HUNGART-könyvek jubileumi kötetei

HEMRIK LÁSZLÓ

D. Udvary Ildikó: Rényi Krisztina, HUNGART, Budapest, 2018, 112 oldal**P. Szabó Ernő: Olajos György, HUNGART, Budapest, 2018, 120 oldal****Wehner Tibor: Drozsnik István, HUNGART, Budapest, 2018, 128 oldal**

WEHNER TIBOR

DROZSNYIK ISTVÁN

HUNGART

A HUNGART Vizuális Művészek Közös Jogkezelő Társasága Egyesület 2009-ben bocsátotta útjára kismonográfia-sorozatát, amely az elmúlt évek egyik legfontosabb képzőművészeti vállalkozásává nőtte ki magát. Több okból is. Részint, mert kiszámíthatóan, évről évre megjelenik (hol három, hol öt kötettel), részint, mert a széles merítés kockázatát/ kalandját vállalva minőségi művészetet, művészeket mutat be. Nem utolsósorban pedig azért, mert olyan művészettörténészek, művészeti írók jegyzik a köteteket, akik igazán jól ismerik az alkotókat, ahogy azt a művészeti és kulturális közeget is, amelyben mindnyájan dolgoznak.

Az igényes, keményítáblás kiadványokban a szöveg és a kép egyharmad-kétharmad arányban oszlik meg (úgy, hogy a tanulmányok angol nyelvű fordítása is olvasható a kötetekben). A sorozat szerkesztője, Szeifert Judit a művészeti ágak arányos reprezentálására törekszik: a képzőművészek mellett bemutatkozási lehetőséget kapnak így iparművészek és fotóművészek is.

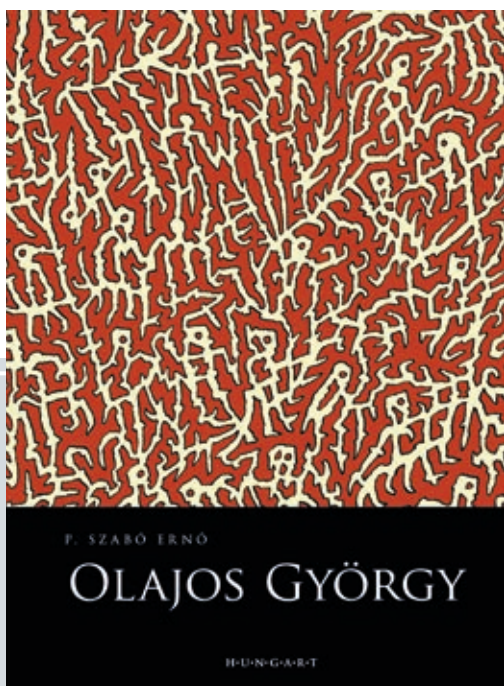
Idén immár tizedik alkalommal kerültek HUNGART-könyvek a könyvesboltok polcaira, és a friss megjelenésekkel immár negyvenegyre emelkedett a kiadott kismonográfiák száma.

2018-as kötetek egy grafikus-illusztrátort, egy grafikus-festőt és egy installációművész-performert mutatnak be: Rényi Krisztinát, Olajos Györgyöt és Drozsnik Istvánt.

Az eltérő esztétikai felfogások ellenére mindhárman annak a 20. századi lét- és kulturális tapasztalatnak az élményéből kiindulva dolgoznak, amely végérvényesen elszakítani látszik az embert a természet és a tekintélyes múlttal bíró kulturális alakzatok közvetlen megélésétől. Ez a szorító felismerés határozza meg leginkább Rényi, Olajos és Drozsnik művészetét is, ami nem jelenti azt, hogy abban ne találna helyet magának a személyes szféra is: a kapcsolatok, az utazások, a lakóhelyek és a munka.

D. Udvary egymástól elkülönítve tárgyalja Rényi autonóm képalkotó tevékenységét és az illusztrációit, de

hangsúlyozza, hogy ezzel nem kíván hierarchikus megkülönböztetést tenni közöttük. A képanyag alapján nyilvánvaló, hogy Rényi munkásságát, bármilyen területen is fejt ki azt, a minden részletre kiterjedő átgondoltság és a megvalósítás igényessége jellemzi, ahogy meghatározója a fokozott jelkép- és szimbólumhasználat, valamint a kiterjedt kulturális, asztrológiai és ezoterikus ismeretrendszer alkalmazása is. D. Udvary számba veszi, és röviden be is mutatja azokat a művészeket, gondolkodókat, spirituális tanítómestereket, akik a legnagyobb hatást gyakorolták Rényi Krisztina művészetére. Megtudjuk emellett azt is, hogy Rényi a 70-es és a 80-as években olyan progresszív művészeti közösségekbe kapcsolódott be, mint az Indigo csoport vagy a Szentendrei Grafikai Műhely. A tanulmány egy-egy hosszabb műelemzéssel jelzi a munkák összetett forma- és jelentésstruktúráját. A művek – festmények, meseillusztrációk, kártyák és bélyegek – tényleg komoly ikonográfiai kihívásokkal szolgálnak, miközben felületükön kedvére időzhet az „iskolázatlan” szem is.

Wehner Tibor tanulmányából egy tipikusan atipikus alkotó képe bontakozik ki. Drozsnýk István a 20. század gyermeke, aki egyszerre élte át a kádári konszolidáció langymelegét, a 89-es politikai fordulatot, illetve a valódi fordulatok elmaradását. Wehner kemény szavakkal ostromozza a művészet parkolópályára kerülését. Ezért nem kizárólag az intézményi struktúrát, a politikai akaratot, hanem magukat a művészeket is felelősnek tartja. Drozsnýk István mindenesetre, mint az egykorvolt Acélváros afféle élő lelkiismerete, Miskolc független és autodidakta művészeként dolgozik divatoktól, trendektől függetlenül. A függetlenség persze nem azt jelenti, hogy ne lennének munkáinak előképei. Azok a dadaista, az avantgárd és a neavantgárd hagyományban gyökereznek, és elevenül hatnak erre az öntörvényű, nehezen tagolható és korszakolható univerzumra. Bár a 70-es és 80-as években még kimutatható Drozsnýknál valamiféle érdeklődés az aktuális irányzatok iránt, ezt követően teljesen autonóm módon alkotja meg vaskonstrukcióit, szuggesztív objektjeit, a természeti környezetre szabott

installációit, valamint a misztikummal, a végső tudással, a lét ősi természetével kapcsolatot kereső performanszait.

P. Szabó Ernő sajnos már nem érthette meg Olajos Györgyről írt könyvének ünnepélyes bemutatóját. Ugyanakkor örömmel tölt el bennünket, hogy ez a kötet megszülethetett. Aki elolvassa, látni fogja, miként kell olyan művészettörténeti szöveget írni, amelyből nemcsak információkat szerzünk, hanem minden pillanatát élvezzük is. Ez elképzelhetetlen a művészet iránti szeretet, a szaktudás és a jó értelemben vett szakmai rutin nélkül.

P. Szabó ugyanis nemcsak Olajos György művészetén, hanem az olvasón is rajta tartja a szemét. Szakszerűen térképezi fel a többé-kevésbé jól működő magyar fogalmi hálóval és életrajzi, bibliográfiai adatokkal a két méter távolságra eltolt jelenségegyüttest, de közben nem felejtkezik el arról sem, hogy elegánsan, minden túlzás és modorosság nélkül a személyeset, az intimtást is szövegébe emelje. Ettől egyre komfortosabban érezzük magunkat, egyre otthonosabban

kezdünk el mozogni egy fontos alkotó oeuvre-jében. Megismerünk egy művészt, és megismerünk egy embert.

Olajos művésze viszonylag jól átlátható, jól tagolható, logikus organizmusnak teteleződik – nem is gondolnánk, milyen sok forrásból táplálkozik. P. Szabó megoszt velünk számos, a művek keletkezéstörténetét megvilágító adalékot, miként azt a fontos tény is, hogy Olajos évtizedek óta egyre tovább nyújtózkodó, a részleteknek prioritást tulajdonító művésze nemcsak elvont eszményeket, hanem minden földlakót szolgálni kíván. Egyedüli hiányérzetem: az érzékletesen megjelenített alkotásokból csak kevés reprodukció került be a kötetbe. Jön 2019. Várjuk az újabb HUNGART-könyveket.